

Og hvor vi fortjener det

De skal spare på Det Kongelige Teater men ikke af de mange millioner, som hvert år gør, at danske skatteborgere skal betale for Hans Excellence Mærsk monument over hans egen almagt

Af: RUNE LYKKEBERG

4. februar 2011 | Information

En scene fra en dokumentarfilm viser patriarken udbringe en skål på en privat båd. Han står sammen med de nærmeste, og alle har champagne i glassene. Herefter følger et ritual: Patriarken hæver sit glas og siger: Hvor har vi det godt og kredsen hæver deres glas og siger i kor: Og hvor vi fortjener det!

Ikke alene er de på toppen; det vidner om samfundets retfærdighed, at de er kommet højest og længst.

Patriarken er Mærsk Mc-Kinney Møller ham selv, som man rettelig burde kalde Hans Excellence, fordi han som eneste civile borger siden Niels Bohr i 1947 er slået til ridder af Elefantordenen.

Han anerkendes som en ekstraordinær dansker, og sammen med sin far har han skabt en enestående international virksomhed bygget på klassiske dyder som rettidig omhu og nøjsomhed.

Og når man tager på kanalrundfart i København, foretages altid et stop ved Dokøen foran Operaen, hvor guiden fortæller, at denne skønne bygning var en generøs gave fra Hans Excellence til det danske folk. Man forstår, at han har skænket københavnere et storslået hus. Hvor er han god, og hvor har han fortjent folkets hyldest.

Vil elskes

Rigtig rige mennesker når som regel et punkt, hvor de ikke bare vil beundres for deres formue og deres magt. Nu vil de også elskes for deres godhed. Operaen er sådan et monument over, hvor god, vi skal synes, Hans Excellence er.

Nu fuldendes den en akse, der starter med Marmorkirken, fortsætter over Amalienborg og kulminerer på Dokøen. Her er det konservative Danmarks tre søjler samlet: Religionen, Kongehuset og Forsvaret, som plejede at ligge der. Denne mægtig akse samler nu i det københavnske byrum Gud, Dronningen og Mærsk. Han vil være sin egen tids Tietgen.

Det har desværre vist sig ualmindeligt dyrt at modtage gaver fra Hans Excellence. Kort efter byggeriet var afsluttet, kunne Ekstra Bladet afsløre, at de danske skatteborgere stort set har betalt hele folkegaven selv. Den er givet af en fond, hvilket gjorde hele byggeriet fradragsberettiget. Og allerede inden opførelsen havde Mærsk bedt Skatteministeriet afklare, at man ikke behøvede betale moms på byggeriet. Det gunstige facit blev bekræftet af Skatteministeriet.

Men udgifterne til at finansiere hans umådelige godhed stoppede ikke dér. Det blev aftalt, at staten hvert år skulle betale 100 millioner og kommunen hvert år 40 millioner til driften af huset. Sådan er Velfærdsdanmark også: Vi betaler selv for den gave, som vi skal være taknemmelige for. Det kaldes at være til grin for sine egne penge.

Dikteret fra Esplanaden

Det kan undre, at en så vanvittig ordning kunne vedtages politisk. Men biografien *Mærsk manden og magten* afdækker, hvordan den politiske proces blev styret fra Mærskes hovedkvarter på Esplanaden.

Daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen og daværende kulturminister Elsebeth Gerner lod landets rigeste mand føre kulturpolitik og opføre et monument over sig selv for skatteborgernes penge. De nikkede og fulgte efter. Han bestemte beliggenhed, arkitekt og navn på den nye opera.

Selv det officielle brev, hvor Poul Nyrup Rasmussen takkede for gaven, blev skrevet i samarbejde med Mærskes folk. De ville bestemme, hvordan statsministerens formulerede sin taknemlighed. Det er blevet sagt af en ansat i Statsministeriet, at Poul Nyrup Rasmussen »spandt som en kat«, når Mærsk var i nærheden. Det var fint selskab.

Og Mærsk fik lov at sætte sin personlige vilje igennem med et gigantisk monument på en af Københavns mest prominente adresser.

Det er ikke engang genstand for debat blandt københavnere: De fleste er enige om, at det er grimt og klodset og alt for stort. Det er indiskret dominerende som et forkælet barn, og det er blevet sammenlignet med alt fra fronten på en Pontiac til en mand, der er ved at tabe bukserne.

Demokratisk skamstøtte

Den første gang, den officielle arkitekt Henning Larsen brød sin klausul og tillod sig offentligt at kritisere det byggeri, der stod i hans navn, blev han ifølge sin egen bog om forløbet kontaktet af rederiet. Det blev Larsen meddelt, at der var reserveret tid til ham i TV Avisen, så han kunne trække sin kritik tilbage. Den anden gang, Larsen stod frem med kritik, lykkedes det ham at udstille sig selv som et voksent privilegeret menneske, der ikke kan tage ansvar for aftaler, han selv har indgået. Men det lykkedes ham også at afsløre Mærsk McKinney Møller som en nærig og smålig rigmand, der gik med målebånd for at finde ud af, om ikke der kunne spares et par centimeter på trappen og toiletterne. Der skulle spares.

Det kom så i denne uge frem, at Det Kongelige Teater også skal spare. A.P. Møller-Mærsk kunne for de første ni måneder af 2010 registrere et overskud på 23 milliarder kroner, men Det Kongelige Teater har konstateret, at det mangler 500 millioner.

Det fører til, at der i 2011 spilles 100 forestillinger færre end sidste år ikke mindst på grund af driftsudgifter til det nye skuespilhus og Operaen. Der er siden 2001 blevet brugt markant flere penge på teatret, men ikke på at spille teater og opera.

Pengene er brugt på driften af de nye store huse, som har sikret så mange tilskuerpladser, at mange forestillinger spilles for sale, som virker tomme. Men de store huse er monumenter.

Og et af dem er altså et monument over Danmarks rigeste mand, som for skatteborgernes penge har lagt sig selv over Vorherre, Tietgen og dronningen på den celebre akse. Man kan oppe fra operaen se ned på både Amalienborg og Marmorkirken.

»Hvor går det dårligt,« siger man omkring Det Kongelige Teater. Og det går dårligt. Men når man ser, hvordan de danske folkevalgte overlod magten til Danmarks mest magtfulde autoritære leder, fristes man til at svare: Og hvor vi fortjener det.